ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Lucií Annou Tajdusovou ve věci

žalobkyň: **a) Důl Staré Oldřůvky a.s.**, IČO 27828158
sídlem U Jaktařské brány 156/8, Město, 746 01 Opava

b) Bc. Petra M., narozená dne xxx
bytem xxx

obě zastoupeny advokátem Mgr. Martinem Hofmanem
sídlem Solná 447/27, 746 01 Opava

proti
žalovaným: **1. TRISTAR Invest s.r.o.**, IČO 25913786
sídlem Sadová 1585/7, Moravská Ostrava, 702 00 Ostrava
zastoupena advokátkou JUDr. Renatou Svatošovou
sídlem Sadová 1585/7, Moravská Ostrava, 702 00 Ostrava

2. MH - Assets, s.r.o., IČO 06048072
sídlem Václavské náměstí 846/1, Nové Město, 110 00 Praha 1
zastoupena advokátem JUDr. Ing. Milošem Olíkem, Ph.D., LL.M.
sídlem Na Pankráci 1683/127, 140 00 Praha 4

o určení vlastnického práva k akciím

takto:

I. Žaloba, aby bylo určeno, že žalobkyně a) Důl Staré Oldřůvky a.s., IČO 27828158, Opava, Město, U Jaktařské brány 156/8, PSČ 746 01, je výlučným vlastníkem

Shodu s prvopisem potvrzuje Veronika Blejchařová.

13 ks akcií na jméno, v listinné podobě, o jmenovité hodnotě 100 000 Kč jedné akcie, emitovaných společností Důl Svatoňovice a.s., s číselným označením 6 až 9 a 12 až 20, se **zamítá**.

II. Žaloba, aby bylo určeno, že žalobkyně b) Bc. Petra M., nar. xxx, xxx, je vlastníkem 2 ks akcií na jméno, v listinné podobě, o jmenovité hodnotě 100 000 Kč jedné akcie, emitovaných společností Důl Svatoňovice a.s., s číselným označením 10 a 11, se **zamítá**.

III. Žalobkyně a) **je povinna** zaplatit žalované 1. náhradu nákladů řízení ve výši 6 171 Kč, do tří dnů od právní moci rozhodnutí, k rukám advokátky žalované 1.

IV. Žalobkyně b) **je povinna** zaplatit žalované 1. náhradu nákladů řízení ve výši 6 171 Kč, do tří dnů od právní moci rozhodnutí, k rukám advokátky žalované 1.

V. Žalobkyně a) **je povinna** zaplatit žalované 2. náhradu nákladů řízení ve výši 5 424,50 Kč, do tří dnů od právní moci rozhodnutí, k rukám advokáta žalované 2.

VI. Žalobkyně b) **je povinna** zaplatit žalované 2. náhradu nákladů řízení ve výši 5 424,50 Kč, do tří dnů od právní moci rozhodnutí, k rukám advokáta žalované 2.

Odůvodnění:

1. Žalobou doručenou Krajskému soudu v Ostravě se žalobkyně domáhaly určení, že žalobkyně a) je výlučným vlastníkem 13 ks akcií na jméno, v listinné podobě, o jmenovité hodnotě 100 000 Kč jedné akcie, emitovaných společností Důl Svatoňovice a.s., s číselným označením 6 až 9 a 12 až 20, a že žalobkyně b) je výlučným vlastníkem 2 ks akcií na jméno, v listinné podobě, o jmenovité hodnotě 100 000 Kč jedné akcie, emitovaných společností Důl Svatoňovice a.s., s číselným označením 10 až 11.

2. Ve společné žalobě tvrdily, že:
a) společnost Důl Svatoňovice a.s. (původně Důl Radim a.s., příp. DŮL PREMIOT a.s.), IČO 27828310, měla ke dni 15. 10. 2020 zapsaný kapitál ve výši 2 000 000 Kč, který byl upsán 20 ks akcií na jméno, v listinné podobě, o jmenovité hodnotě 100 000 Kč jedné akcie;

b) žalobkyně a) – Důl Staré Oldřůvky a.s. je akcionářem společnosti Důl Svatoňovice a.s., kdy je vlastníkem 13 ks akcií na jméno, v listinné podobě, o jmenovité hodnotě 100 000 Kč jedné akcie, s číselným označením akcií 6 až 9 a 12 až 20;

c) žalobkyně b) – Bc. Petra M. je akcionářem společnosti Důl Svatoňovice a.s., kdy je vlastníkem 2 ks akcií na jméno, v listinné podobě, o jmenovité hodnotě 100 000 Kč jedné akcie, s číselným označením akcií 10 a 11;

d) JUDr. Petr S., narozený xxx, byl ke dni podání žaloby akcionářem společnosti Důl Svatoňovice a.s., kdy byl vlastníkem 5 ks akcií na jméno, v listinné podobě, o jmenovité hodnotě 100 000 Kč jedné akcie, s číselným označením akcií 1 až 5;

Shodu s prvopisem potvrzuje Veronika Blejchařová.

e) dne 30. 11. 2017 byla mezi žalovanou 1. (jednající jednatelem JUDr. Petrem S.) a společností Důl Svatoňovice a.s. (jednající místopředsedou představenstva JUDr. Petrem S. a předsedkyní představenstva Bc. Petrou M.) uzavřena Smlouva o úvěru č. O1/2017Ú, na základě které byl žalovanou 1. společnosti Důl Svatoňovice a.s. poskytnut úvěr ve výši 30 000 000 Kč se splatností do 30. 6. 2021;

f) dne 30. 11. 2017 byla mezi žalovanou 1. (jednající jednatelem JUDr. Petrem S.) a žalobkyněmi a) a b) uzavřena Smlouva o zajišťovacím převodu práva k cenným papírům, jejímž předmětem bylo zajištění závazku společnosti Důl Svatoňovice a.s. ve výši 30 000 000 Kč ze Smlouvy o úvěru ze dne 30. 11. 2017 č. O1/2017Ú, přičemž závazek byl zajištěn 9 ks akcií na jméno, v listinné podobě, emitovanými společností Důl Svatoňovice a.s., s číselným označením 12 až 20 ve vlastnictví žalobkyně a), a 2 ks akcií na jméno, v listinné podobě, emitovanými společností Důl Svatoňovice a.s., s číselným označením 10 až 11 ve vlastnictví žalobkyně b);

g) dne 16. 10. 2018 byla mezi žalovanou 1. (jednající jednatelem JUDr. Petrem S.) a žalobkyní a), za účasti žalobkyně b), uzavřena Smlouva o zajišťovacím převodu práv k cenným papírům, jejímž předmětem bylo zajištění závazku společnosti Důl Svatoňovice a.s. ve výši 30 000 000 Kč ze Smlouvy o úvěru ze dne 30. 11. 2017 č. O1/2017Ú, přičemž závazek byl zajištěn 4 ks akcií na jméno, v listinné podobě, emitovanými společností Důl Svatoňovice a.s., s číselným označením 6 až 9 ve vlastnictví žalobkyně a). Akcie byly k zajištění převzaty jednatelem žalované 1. JUDr. Petrem S.;

h) ve výše uvedených smlouvách byly specifikovány podmínky výkonu akcionářských práv ve společnosti Důl Svatoňovice a.s., a to tak, že práva spojená s akciemi vykonávají žalobkyně a) a b) do doby, která odvisela od platební morálky dlužníka – společnosti Důl Svatoňovice a.s. Žalobkyně a) a b) nebyly schopny kontrolovat plnění dluhu dlužníkem a nebyly jim známy žádné bližší informace, např. zdali je dlužník s plněním v prodlení, příp. v jaké výši, pročež se opakovaně dovolávaly svolání valné hromady, žádaly o zaslání seznamu akcionářů, žádaly o vysvětlení, apod. Dále bylo zajišťovacími smlouvami ujednáno, že o případném přechodu výkonu akcionářských práv na žalovanou 1. budou obě žalobkyně písemně vyrozuměny, k čemuž však nedošlo. Ačkoliv byl převod akcií žalobkyň omezen a svázán pravidly smluvenými ve smlouvách o zajišťovacím převodu práva, nebyla ze strany žalované 1. tato pravidla nijak respektována a akcie následně byly převedeny do vlastnictví třetích osob, což vyplynulo z notářských zápisů sepsaných JUDr. Michalem Voříškem, notářem v Brně, ze dne 15. 10. 2020 č.j. NZ 517/2020, ze dne 7. 12. 2020 č.j. NZ 618/2020 a ze dne 11. 12. 2020 č.j. NZ 628/2020;

ch) Smlouvy o zajišťovacím převodu práva k cenným papírům uzavřené dne 30. 11. 2017 a dne 16. 10. 2018 obě žalobkyně považují za absolutně neplatné pro absenci obligatorních náležitostí, a sice:

- ujednání, jaké důsledky bude mít plnění zajištěného dluhu po splatnosti,
- ujednání, jaký vliv bude mít pozdní úhrada zajištěné pohledávky nebo úhrada pohledávky osobami poskytujícími zajištění na vlastnické právo k zajištěným akciím, nebo
- ujednání o možnosti uhradit dluh žalobkyní a) nebo b);

i) v souvislosti s tvrzenou neurčitostí Smluv o zajišťovacím převodu práv k cenným papírům ze dne 30. 11. 2017 a ze dne 16. 10. 2018 žalobkyně žádají, aby zdejší soud v rámci probíhajícího řízení otázku absolutní neplatnosti uvedených smluv vyřešil jako otázku předběžnou;

j) zajišťovací převod práva ve smyslu ust. § 2040 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o.z.“), je institutem pouze dočasným, což jej odlišuje od běžných převodů. Zákonná ustanovení týkající se zajišťovacího převodu práva však neřeší postup věřitele vůči poskytovateli zajištění před samotnou realizací zajištění ve smyslu ust. § 2044 odst. 1 o.z., a proto je namístě analogicky aplikovat právní úpravu uspokojení ze zástavního práva. Zde je jedním ze základních principů informovanost poskytovatele zajištění o tom, že věřitel se hodlá uspokojit ze zajištění

a možnost poskytovatele zajištění na tuto skutečnost reagovat. Po splatnosti tak platí pravidlo uvedené v ust. § 1936 odst. 1 o.z. a ust. § 1937 odst. 1 o.z., že věřitel musí přijmout i plnění nabídnuté třetí osobou (poskytovatelem zajištění), a to i po splatnosti. Žalovanou 1. nebyla respektována nejen ustanovení výše uvedených Smluv o zajišťovacím převodu práva, žalovaná 1. totiž také jednala v rozporu se zákonem. Navíc hodnota akcií nejméně 200násobně převyšovala hodnotu zajištěného dluhu a žalobkyně a) a b) neměly povědomí o platební morálce dlužníka (společnosti Důl Svatoňovice a.s.), a proto se ani nemohly dozvědět, zda dluh, jehož zajištění poskytly, je před či po splatnosti;

k) u žalované 2., která evidentně vykonává vlastnické právo k akciím, se neuplatní princip dobré víry nabyvatele. Žalovaná 1. a žalovaná 2. nejsou subjekty, které by jednaly ve shodě. Navíc to byla právě žalovaná 2., která poskytla finanční prostředky žalované 1. k poskytnutí úvěru dle Smlouvy o úvěru č. O1/2017Ú. Skutečnost, že předmětné akcie byly převedeny na žalovanou 1. pouze jako zajišťovací prostředky úvěru, byla žalované 2. bezesporu známa, což hodlaly žalobkyně a) a b) u soudu prokázat;

l) pokud soud nedospěje v rámci řešení předběžné otázky k závěru, že Smlouva o zajišťovacím převodu práva k cenným papírům ze dne 30. 11. 2017 č. O2/2017Z a Smlouva o zajišťovacím převodu práva ze dne 16. 10. 2018 č. O2/2018Z jsou neplatné, pak je nepochybné, že při výkonu zajišťovacího práva žalovaná 1. postupovala v rozporu s uzavřenými Smlouvami a v rozporu se zákonem, pročež se žalovaná 2. nemohla stát vlastníkem akcií, které byly předmětem zajištění dle výše uvedených Smluv o zajišťovacím převodu práva.

3. Na podkladě zaslaných žádostí žalobkyň na osvobození od placení soudních poplatků soud rozhodl usneseními ze dne 20. 8. 2021 č. j. 43 Cm 39/2021-44 a č. j. 43 Cm 39/2021-47 tak, že obě žalobkyně osvobodil od placení soudních poplatků v rozsahu 90 %.

4. Žalovaná 1. ve vyjádření k žalobě uvedla, že návrh, který je žalobou uplatňován, ani z části neuznává a považuje jej toliko za neoprávněnou snahu o pokračující šikanu činěnou vůči žalovaným ze strany žalobkyň, započatou již dříve podáním návrhu na nařízení předběžného opatření (řízení bylo vedeno u Krajského soudu v Ostravě pod sp.zn. 15 Nc 103/2020 a posléze pokračovalo u Vrchního soudu v Olomouci pod sp.zn. 8 Cmo 38/2021, ve kterém byl návrh na nařízení předběžného opatření pravomocně zamítnut). Ve velmi obšírném vyjádření zástupkyně žalované 1. popsala proces uzavírání jednotlivých smluv, přičemž měla za to, že žalovaná 1. není pasivně legitimovanou osobou ve vztahu k určení vlastnického práva k předmětným akciím č. 6 až 20, když si nárok na vlastnické právo k těmto akciím nečiní a taktéž ze všech jí sdělených skutečností a předložených listin jednoznačně vyplývá, že nabytí vlastnického práva žalovanou 1. k akciím č. 6 až 20 bylo realizováno v souladu s uzavřenou smluvní dokumentací (zvláště s obsahy pozdějších dodatků uzavřených ke Smlouvě o úvěru a ke Smlouvám o zajišťovacím převodu práv, které žalobkyně úmyslně v žalobě nezmínily). Závěrem soudu navrhla, aby podanou žalobu v plném rozsahu zamítl a uložil žalobkyním povinnost k náhradě nákladů řízení.

5. Žalovaná 2. v taktéž obsáhlém vyjádření k žalobě uvedla, že žalobu neuznává ani z části a uplatňovaný nárok považuje za zcela neoprávněný, neboť není založen na relevantních skutečnostech, ba naopak je založena na neúplných a zavádějících tvrzeních a důkazech. V tomto ohledu měla za to, že žalobkyně zatajují existenci podstatné části listinné dokumentace, která svědčí ve prospěch zcela jiného právního hodnocení. Žalovaná 2. dále též popsala celý proces uzavírání jednotlivých smluv a dodatků a navrhla, aby žaloba byla zamítnuta a jí byla přiznána náhrada nákladů řízení.

6. Krajský soud v Ostravě ve věci dále postupoval zasláním výzvy žalobkyním k dotvrzení skutečností, jimiž dokládají naléhavý právní zájem na určení vlastnického práva ke sporným akciím, a doložení důkazních prostředků tyto skutečnosti prokazující, to vše ve lhůtě 10 dnů. Výzva ze dne

5. 5. 2022 byla dodána do datové schránky právního zástupce žalobkyň dne 6. 5. 2022, který však na výzvu soudu ve lhůtě k tomu určené nijak nereagoval.

7. U jednání soudu konaného dne 23. 5. 2022 zástupce žalobkyň sdělil, že trvá na podané žalobě v plném rozsahu. Co se týče výzvy soudu, měl za to, že naléhavý právní zájem v případě žaloby na určení vlastnického práva není zapotřebí nikdy dokládat, neboť je z povahy věci dán vždy. Se záměrem podpořit toto tvrzení současně odkázal na usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 4. 2010, sp.zn. 29 Cdo 742/2009 a ze dne 4. 12. 2007, sp.zn. 29 Odo 564/2006. Dále zástupce žalobkyň rozvedl, že v případě zaslání kvalifikované výzvy s lhůtou ke splnění povinnosti o délce alespoň 30 dní by soudu vyhověl a na výzvu zareagoval, avšak vzhledem k tomu, že se o kvalifikovanou výzvu (nehledě na poučení tam uvedené) nejednalo, rozhodl se s dotvrzením nezbytných skutečností posečkat až do nařízeného jednání. Tím považoval neuposlechnutí výzvy soudu ze strany obou žalobkyň za zdůvodněné.

8. Zástupce žalované 1. při jednání konaném dne 23. 5. 2022 trval na svých dříve učiněných tvrzeních, pročež odkázal na vyjádření žalované 1. ze dne 31. 1. 2022 a navrhl žalobu zamítnout.

9. Rovněž zástupce žalované 2. při témže jednání toliko odkázal na vyjádření žalované 2. ze dne 31. 1. 2022. Dodal, že naléhavý právní zájem na určení vlastnického práva dle ust. § 80 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o.s.ř.“), není dán vždy, nýbrž musí být tvrzen a prokázán stranou žalobce. Opačný závěr by naopak popíral smysl onoho ustanovení a určovací žaloby jako institutu. I z tohoto důvodu navrhl zástupce žalované 2. podanou žalobu zamítnout.

10. Soud má po stránce skutkové za nesporné všechny níže tvrzené skutečnosti.

11. Na základě zjištěných skutečností dospěl soud k níže uvedenému závěru o skutkovém stavu věci.

12. Žalobkyně a) a b) byly ke dni 30. 11. 2017, kdy byla uzavřena Smlouva o úvěru č. O1/2017Ú na částku 30 000 000 Kč mezi žalovanou 1. jako úvěrujícím subjektem a společností Důl Svatoňovice a.s. (v té době vystupující jako Důl Radim a.s.) jako úvěrovaným subjektem, akcionáři společnosti Důl Svatoňovice a.s. K tomuto datu přitom do vlastnictví žalobkyně a) náležely akcie na jméno s číselným označením 12 až 20, emitované společností Důl Svatoňovice a.s., o jmenovité hodnotě jedné akcie ve výši 100 000 Kč, a do vlastnictví žalobkyně b) akcie na jméno s číselným označením 10 až 11, emitované společností Důl Svatoňovice a.s., o jmenovité hodnotě jedné akcie ve výši 100 000 Kč.

13. Dne 30. 11. 2017 byla zároveň uzavřena Smlouva o zajišťovacím převodu práva k cenným papírům a pohledávkám č. O2/2017Z mezi žalovanou 1. jako nabyvatelem a žalobkyněmi a) a b) jako převodci (žalobkyně a) v té době vystupující jako RM Chance CZ a.s.), a to za účelem zajištění splácení úvěru, jeho příslušenství, smluvních pokut a veškerých případných dalších nároků žalované 1. vzniklých v souvislosti se Smlouvou o úvěru ze dne 30. 11. 2017 č. O1/2017Ú. Za tímto účelem byl zřízen převodci ve prospěch žalované 1. zajišťovací převod práva k akciím emitovaných společností Důl Svatoňovice a.s., konkrétně akciím č. 12 až 20 ze strany žalobkyně a) a akciím č. 10 a 11 ze strany žalobkyně b).

14. Dne 5. 12. 2017 byl mezi žalovanou 1. a žalobkyněmi uzavřen Dodatek č. 1 ke smlouvě o zajišťovacím převodu práva ze dne 30. 11. 2017 č. O2/2017Z, v němž se smluvní strany dohodly, že zajišťovací převod práva zřídí i k dalším akciím vydaným společností Důl Svatoňovice a.s. (včetně akcií nově emitovaných), jakož i veškerým akciím téže společnosti, které do svého vlastnictví nabude v době trvání Smlouvy o úvěru č. O1/2017Ú kterýkoliv z převodců – žalobkyně a) nebo b).

15. Dne 12. 1. 2018 byl mezi žalovanou 1. a společností Důl Svatoňovice a.s. uzavřen Dodatek č. 1 ke Smlouvě o úvěru ze dne 30. 11. 2017 č. O1/2017Ú, ve kterém se smluvní strany dohodly na dodatečném navýšení úvěru poskytnutím částky 1 500 000 Kč.

16. Dne 12. 4. 2018 byl mezi žalovanou 1. a Společností Důl Svatoňovice a.s. uzavřen Dodatek č. 2 ke Smlouvě o úvěru ze dne 30. 11. 2017 č. O1/2017Ú, ve kterém se smluvní strany dohodly, že žalovaná 1. má právo na zákonný úrok z částky 30 000 000 Kč od 5. 12. 2017 a zákonný úrok z dodatečné částky úvěru 1 500 000 Kč ode dne 12. 1. 2018. V ostatním měly být úvěr a dodatečná částka úvěru úročeny a hrazeny za podmínek sjednaných v rámci Smlouvy o úvěru ze dne 30. 11. 2017 č. O1/2017Ú a jejího Dodatku č. 1.

17. Jelikož se žalobkyně a) stala v době po uzavření Dodatku č. 1 ke Smlouvě o zajišťovacím převodu práva ze dne 30. 11. 2017 č. O2/2017Z vlastníkem dalších 4 ks akcií emitovaných společností Důl Svatoňovice a.s., byla dne 24. 5. 2018 mezi žalovanou 1. jako nabyvatelem a žalobkyní a) jako převodcem uzavřena Smlouva o zajišťovacím převodu práv k cenným papírům č. O2/2018Z, a to za účelem zajištění úvěru ve výši 30 000 000 Kč a dodatečného úvěru ve výši 1 500 000 Kč, jejich příslušenství, smluvních pokut a případně veškerých dalších nároků žalované 1. vzniklých v souvislosti s uzavřením Smlouvy o úvěru ze dne 30. 11. 2017 č. O1/2017Ú. Žalobkyně a) jako převodce zřídila ve prospěch žalované 1) zajišťovací převod práva k akciím na jméno č. 6 až 9, emitovaných společností Důl Svatoňovice a.s.

18. Dne 16. 10. 2018 byl mezi žalovanou 1. a společností Důl Svatoňovice a.s. uzavřen Dodatek č. 3 ke Smlouvě o úvěru ze dne 30. 11. 2017 č. O1/2017Ú, kterým bylo dohodnuto podmíněné prodloužení splatnosti nároků žalované 1., vymezených v čl. II. Dodatku č. 3, do 31. 1. 2019. Současně zde bylo ujednáno, že pokud by se nároky žalované 1., včetně veškerých dalších jejich nároků, staly před 31. 1. 2019 splatnými (v souladu se Smlouvou o úvěru ze dne 30. 11. 2017 č. O1/2017Ú) a stále nebudou společností Důl Svatoňovice a.s. ke dni 31. 1. 2019 řádně a včas uhrazeny, dohoda o podmíněném prodloužení splatnosti se od počátku ruší a automaticky se obnovuje původní splatnost veškerých nároků žalované 1.

19. Dne 13. 11. 2018 byl mezi žalovanou 1. a společností Důl Svatoňovice a.s. uzavřen Dodatek č. 4 ke Smlouvě o úvěru ze dne 30. 11. 2017 č. O1/2017Ú mezi žalovanou 1. a společností Důl Svatoňovice a.s. o navýšení poskytnutých částek úvěru ve výši 30 000 000 Kč a 1 500 000 Kč o další částku 500 000 Kč, která bude úročena ve výši a za podmínek sjednaných v rámci Smlouvy o úvěru ze dne 30. 11. 2017 č. O1/2017Ú, s výjimkou splatnosti úroků vztahujících se k částce, o níž bylo dohodnuto, že úroky za období od poskytnutí dodatečného navýšení úvěrů do 31. 1. 2019 jsou splatné do 31. 1. 2019.

20. Dne 16. 11. 2018 došlo mezi žalovanou 1. a společností Důl Svatoňovice a.s. k uzavření Dodatku č. 1 ke Smlouvě o zajišťovacím převodu práv k cenným papírům ze dne 24. 5. 2018 č. O2/2018Z, kterým byl upraven rozsah zajišťovacích pohledávek žalované 1. ze Smlouvy o úvěru ze dne 30. 11. 2017 č. O1/2017Ú.

21. Dne 31. 5. 2019 byl mezi žalovanou 1. a společností Důl Svatoňovice a.s. uzavřen Dodatek č. 5, prostřednictvím kterého se smluvní strany dohodly, že vzhledem k prodlení společnosti Důl Svatoňovice a.s. se splácením úvěru, dodatečné částky a dodatečného navýšení úvěru bude pohledávka žalované 1. vůči společnosti Důl Svatoňovice a.s. z titulu úhrady úvěru, dodatečné částky úvěru a dodatečného navýšení úvěru, spolu s veškerými právy a povinnostmi k této pohledávce souvisejícími (včetně všech zajišťovacích instrumentů), žalovanou 1. postoupena na společnost HARMLESS, a.s., s čímž vyslovila písemný souhlas také žalovaná 2.

22. Dne 31. 5. 2019 byla mezi společností HARMLESS, a.s. jako zapůjčitelem a společností Důl Svatoňovice a.s. jako vydlužitelem uzavřena Smlouva o zápůjčce, na základě které společnost HARMLESS, a.s. poskytla společnosti Důl Svatoňovice a.s. zápůjčku ve výši 4 000 000 Kč.

23. Dne 31. 5. 2019 byla mezi žalovanou 1. jako postupitelem a společností HARMLESS, a.s. jako postupníkem uzavřena Smlouva o postoupení pohledávky (včetně veškerého příslušenství a práva s pohledávkou spojených) za společností Důl Svatoňovice a.s., vyplývající ze Smlouvy o úvěru ze dne 30. 11. 2017 č. O1/2017Ú, ve znění pozdějších dodatků, v důsledku čehož se společnost HARMLESS, a.s. stala věřitelem společnosti Důl Svatoňovice a.s. z titulu Smlouvy o úvěru ze dne 30. 11. 2017 č. O1/2017Ú, ve znění pozdějších dodatků. Na společnost HARMLESS, a.s. přešlo také zajištění této pohledávky, tj. práva a povinnosti ze Smlouvy o zajišťovacím převodu práva ze dne 30. 11. 2017 č. O2/2017Z, ve znění jejího Dodatku č. 1, a rovněž práva a povinnosti ze Smlouvy o zjišťovacím převodu práv ze dne 24. 5. 2018 č. O2/2018Z, ve znění jejího Dodatku č. 1.

24. Dne 31. 5. 2019 byl mezi společností HARMLESS, a.s. jako nabyvatelem a žalobkyněmi jako převodci uzavřen Dodatek č. 2 ke Smlouvě o zajišťovacím převodu práva ze dne 30. 11. 2017 č. O2/2017Z, kterým vzniklo nabyvateli právo na zpeněžení předmětu zajištění blíže neurčenému okruhu zájemců prostřednictvím uveřejnění nabídky na prodej předmětu zajištění postupem definovaným ve Smlouvě o zajišťovacím převodu práva ze dne 30. 11. 2017 č. O2/2017Z, přičemž smyslem zajištění bylo docílit splacení zajištěných pohledávek. Součástí Dodatku č. 2 byla rovněž změna čl. VII odst. 7.3. Smlouvy o zajišťovacím převodu práva ze dne 30. 11. 2017 č. O2/2017Z, kterým bylo změněno, že „v případě, že zajištěné pohledávky nebo jejich části nebudou řádně uhrazeny nejpozději do 31. 8. 2019, je nabyvatel oprávněn si převáděné akcie a převáděné pohledávky bez dalšího ponechat (stávají se jeho výlučným vlastnictvím), přičemž v takovém případě se zajištěné pohledávky považují za uhrazené v plném rozsahu."

25. Dne 31. 5. 2019 byl mezi společností HARMLESS, a.s. jako nabyvatelem a žalobkyní a) jako převodcem, za účasti žalobkyně b), uzavřen Dodatek č. 2 ke Smlouvě o zajišťovacím převodu práva ze dne 24. 5. 2018 č. O2/2018Z, kterým se smluvní strany dohodly, že pohledávka nabyvatele (v té chvíli již ve vlastnictví společnosti HARMLESS, a.s.) z titulu úhrady úvěru, dodatečné částky úvěru a dodatečného navýšení úvěru spolu s příslušenstvím, bude uhrazena do 31. 8. 2019. Společně s touto dohodou byl také změněn čl. VII odst. 7.3 Smlouvy o zajišťovacím převodu práva ze dne 24. 5. 2018 č. O2/2018Z tak, že zní: „V případě, že zajištěné pohledávky nebo jejich části nebudou řádně uhrazeny nejpozději do 31. 8. 2019, je nabyvatel oprávněn si převáděné akcie spolu s převáděnými akciemi a převáděnými pohledávkami dle Smlouvy o zajišťovacím převodu práva bez dalšího ponechat (stávají se jeho výlučným vlastnictvím), přičemž v takovém případě se zajištěné pohledávky považují za uhrazené v plném rozsahu".

26. Dne 6. 11. 2019 byla mezi společností HARMLESS, a.s. jako postupitelem a žalovanou 1. jako postupníkem uzavřena Smlouva o postoupení pohledávky, na základě které společnost HARMLESS, a.s. pohledávku za společností Důl Svatoňovice a.s. ve výši 32 000 000 Kč s příslušenstvím a veškerými právy vzniklou na základě Smlouvy o úvěru ze dne 30. 11. 2017 č. O1/2017Ú, ve znění pozdějších dodatků, postoupila zpět na žalovanou 1.

27. Výzvou ze dne 10. 7. 2020 v souladu s čl. IX. Smlouvy o úvěru ze dne 30. 11. 2017 č. O1/2017Ú, ve znění pozdějších dodatků, žalovaná 1. vyzvala společnost Důl Svatoňovice a.s., aby zjednala nápravu závadného stavu ve lhůtě 15 dnů, s upozorněním, že v opačném případě bude žalovaná 1. moci prohlásit veškeré peněžité závazky společnosti Důl Svatoňovice a.s. ze Smlouvy o úvěru ze dne 30. 11. 2017 č. O1/2017Ú, ve znění pozdějších dodatků, za okamžitě splatné (bez ohledu na jejich původní splatnost), a/nebo od Smlouvy o úvěru, ve znění pozdějších dodatků, odstoupit.

28. Jelikož k nápravě ze strany společnosti Důl Svatoňovice a.s. nedošlo, žalovaná 1. v souladu s čl. IX. Smlouvy o úvěru ze dne 30. 11. 2017 č. O1/2017Ú, ve znění pozdějších dodatků, prohlásila veškeré peněžité závazky společnosti Důl Svatoňovice a.s. ze Smlouvy o úvěru ze dne 30. 11. 2017 č. O1/2017Ú za splatné, což společnosti Důl Svatoňovice a.s. oznámila písemností ze dne 4. 8. 2020 označenou jako „Oznámení o zesplatnění úvěru“, která byla společnosti Důl Svatoňovice a.s. doručena téhož dne. Žalovaná 1. si předmět zajištění představující předmětné akcie č. 6 až 20 ponechala k úhradě závazků společnosti Důl Svatoňovice a.s., v důsledku čehož se staly jejím výlučným vlastnictvím, přičemž došlo také k vypořádání závazku společnosti Důl Svatoňovice a.s. z titulu Smlouvy o úvěru ze dne 30. 11. 2017 č. O1/2017Ú, ve znění pozdějších dodatků.

29. Dne 15. 10. 2020 pak uzavřela žalovaná 1. jako výlučný vlastník předmětných akcií č. 6 až 20 jako prodávající s žalovanou 2. jako kupující Smlouvu o prodeji a koupi akcií, na základě které žalovaná 1. prodala žalované 2. akcie č. 6 až 20 emitované společností Důl Svatoňovice a.s.

30. Soud neprováděl žalobkyněmi navržené důkazy, neboť obsah těchto listin je nerozhodný pro posouzení rozhodné skutečnosti, tj. existence naléhavého právního zájmu na požadovaném určení, jak bude ostatně soudem dále zdůvodněno. Tento postup je navíc podpořen rozhodnutím Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 3. 1997 sp.zn. 3 Cdon 1338/96, které konstatuje, že *„zamítá-li soud žalobu na určení, zda tu právo nebo právní vztah je či není, pro nedostatek naléhavého právního zájmu na takovém určení, je vyloučeno, aby současně žalobu přezkoumal po stránce věcné“*.

31. Po stránce právní dospěl soud k níže uvedeným závěrům.

32. Dle ust. § 80 o.s.ř. se lze určení, zda tu právní poměr nebo právo je či není, žalobou domáhat jen tehdy, je-li na tom naléhavý právní zájem.

33. Dle ust. § 1040 odst. 1 o.z. může být ten, kdo věc neprávem zadržuje, vlastníkem žalován, aby ji vydal.

34. Dle ust. § 1041 odst. 1 o.z. musí ten, kdo se domáhá, aby mu věc byla vydána, popsat ji takovými znaky, kterými se rozeznává od jiných věcí téhož druhu.

35. Dle ust. § 1042 o.z. se vlastník může domáhat ochrany proti každému, kdo neprávem do jeho vlastnického práva zasahuje nebo je ruší jinak než tím, že mu věc zadržuje.

36. Dle ust. § 518 odst. 1 o.z. může mít cenný papír formu cenného papíru na doručitele, na řad, nebo na jméno.

37. Dle ust. § 263 odst. 3 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), se akcie ve formě cenného papíru na řad označuje jako akcie na jméno.

38. Dle ust. § 498 odst. 2 o.z. jsou veškeré další věci [tj. věci neuvedené v ust. § 498 odst. 1 o.z., poznámka doplněna zdejším soudem], ať je jejich podstata hmotná nebo nehmotná, movité.

39. V projednávané věci se žalobkyně domáhaly, aby soud rozhodl tzv. určovací žalobou, jejíž právní úprava spadá pod ust. § 80 o.s.ř., u kterého předpoklad úspěšnosti po procesní stránce spočívá v tom, že na určení, zda tu právní poměr je či není, je dán naléhavý právní zájem.

40. Jak shrnul Nejvyšší soud ČR v rozhodnutí ze dne 27. 3. 1997, sp.zn. 3 Cdon 1338/96, *„určovací žaloba dle ust. § 80 o.s.ř. je preventivního charakteru a má místo jednak tam, kde její pomocí lze eliminovat stav ohrožení práva či nejistoty v právním vztahu, a k odpovídající nápravě nelze dospět jinak, jednak v případech v nichž určovací žaloba účinněji než jiné právní prostředky vystihuje obsah a povahu příslušného právního vztahu a jejím prostřednictvím lze dosáhnout úpravy, tvořící určitý právní rámec …, který je zárukou*

odvrácení budoucích sporů účastníků. Tyto funkce určovací žaloby korespondují právě s podmínkou naléhavého právního zájmu; nelze-li v konkrétním případě očekávat, že je určovací žaloba bude plnit, nebude ani naléhavý právní zájem na takovém určení.".

41. V rozhodnutí ze dne 28. 11. 2001, sp.zn. 20 Cdo 450/2000 pak Nejvyšší soud ČR rozvedl, že *„soud posuzuje naléhavost právního zájmu u žaloby na určení ve smyslu ust. § 80 o.s.ř. z hlediska možnosti žalovat na plnění z pozice žalobce, nikoli žalovaného.".* Z téhož rozhodnutí ve vztahu k žalobě na plnění vyplývá její způsobilost konkurovat žalobě na určení jakožto prostředku k domáhání se práv, které si žalující strana prostřednictvím žalobního žádání nárokuje, ba dokonce způsobilost mít před ní přednost. V poměrech dané věci tak bude žaloba na plnění, konkrétně žaloba na vydání akcií, upřednostňovaným procesním nástrojem, neboť akcie je ze zákona zpravidla věcí movitou, ať už hmotné či nehmotné povahy, a jako taková též může být předmětem vlastnictví jakožto právního důvodu reivindikační žaloby dle ust. § 1040 až 1042 o.z. Shodné názory ve vztahu k uvedenému ostatně zastává i odborná veřejnost, dle níž *„jde-li o movitou věc, bude třeba zásadně žalovat na její vydání; žalobce totiž nemá v zásadě naléhavý právní zájem na určení vlastnictví k movité věci …, může-li žalovat na její vydání (nepůjde-li například o spor o vlastnictví k věci, kterou má žalobce u sebe)."* (srov. SPÁČIL, Jiří, KRÁLÍK, Michal. § 1040 [Žaloba na vydání věci (reivindikace)]. In: SPÁČIL, Jiří, KRÁLÍK, Michal a kol. Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 237, marg. č. 50.).

42. Lze jen shrnout, že určení vlastnického práva se z pozice žalující strany bude možné domáhat toliko v případě objektivní nemožnosti žalovat na vydání (movité) věci. Takto uplatněný nárok by pak byl (podobně, jako je tomu v poměrech dané věci) přednostním, resp. prioritním či preferovaným, ve vztahu k žalobě na určení neexistence právního důvodu tohoto nároku se týkajícího (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 22 Cdo 2147/99 ze dne 2. 4. 2001).

43. Soud tak s ohledem na shora řečené uzavírá, že na straně žalobkyň nebyl shledán naléhavý právní zájem na určení vlastnictví ke sporným akciím na jméno, a to z důvodu výše zdůrazňované nutnosti přednostního uplatnění jiného prostředku procesní povahy k ochraně jejich práv v podobě žaloby na vydání těchto akcií. Žalobkyně, mylně se domnívaje, že v případě žaloby na určení vlastnictví je naléhavý právní zájem dán *ipso facto* vždy, i přes výzvu soudu k doplnění skutkových tvrzení (jejíž součástí bylo i poučení o možnosti zamítnutí jimi podaného žalobního návrhu pro případ nedotvrzení nezbytných skutečností), neprokázaly, že naléhavý právní zájem na takovém určení byl v jejich případě dán. Doplnit tato co do povahy zásadní tvrzení se jim pak nepodařilo ani u jednání konaného dne 23. 5. 2022. Soud proto dále nemohl postupovat jinak, než takto nepřípadně formulovanou žalobu z důvodu absence naléhavého právního zájmu na žalovaném určení zamítnout.

44. O nákladech řízení mezi žalobkyněmi a) a b) a žalovanými 1. a 2. bylo rozhodnuto dle ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. tak, že soud zavázal procesně neúspěšné žalobkyně zaplatit procesně úspěšným žalovaným plnou náhradu nákladů řízení. Náklady řízení žalované 1. a 2. přitom sestávaly z nákladů na zastoupení advokáty vyčíslených níže.

45. Dle ust. § 9 odst. 4 písm. c) vyhl. č. 177/1996 Sb. (dále jen „AT") se částka 50 000 Kč považuje za tarifní hodnotu ve věcech rozhodovaných v řízení v otázkách svěřenských fondů, obchodních společností, družstev a jiných právnických osob, a dále ve věcech v insolvenčním nebo obdobném řízení. Odměna advokáta tak za níže poskytnuté úkony právní služby činí dle ust. § 7 bod 5. AT částku 3 100 Kč za každý z úkonů právní služby níže uvedených.

46. Advokátka žalované 1. v tomto řízení poskytla tyto úkony právní služby:
    - převzetí a příprava zastoupení (ust. § 11 odst. 1 písm. a) AT),
    - vyjádření k žalobnímu návrhu ze dne 31. 1. 2022 (ust. § 11 odst. 1 písm. d) AT) a

- účast u jednání soudu dne 23. 5. 2022 (ust. § 11 odst. 1 písm. g) AT).

47. Odměna advokátky žalované 1. tak činí 3 x 3 100 Kč, tj. celkem 9 300 Kč. K nákladům řízení dále náleží dle ust. § 13 odst. 3 AT paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý z úkonů právní služby shora uvedený, tedy v daném případě 3 x 300 Kč, tj. celkem 900 Kč.

48. Vzhledem ke skutečnosti, že advokátka žalované 1. je plátcem daně z přidané hodnoty, byla jí přiznána rovněž náhrada za tuto daň (ust. § 137 odst. 3 písm. a) o.s.ř.). K odměně a hotovým výdajům tak byla připočtena příslušná 21 % daň, jež činila částku 2 142 Kč.

49. Soud tak zavázal procesně neúspěšné žalobkyně zaplatit žalované 1. na náhradě nákladů řízení částku 12 342 Kč, z níž jednu polovinu zaplatí žalobkyně a) a druhou polovinu zaplatí žalobkyně b). Celkem tak soud uložil žalobkyni a) zaplatit žalované 1. částku 6 171 Kč a žalobkyni b) nejinak zaplatit žalované 1. částku 6 171 Kč, a to v obou případech do tří dnů od právní moci rozhodnutí, k rukám advokátky žalované 1. JUDr. Renaty Svatošové (srov. ust. § 149 o.s.ř.).

50. Pokud jde o advokáta žalované 2., tento poskytl v řízení dva následující úkony právní služby:
    - převzetí a příprava zastoupení (ust. § 11 odst. 1 písm. a) AT) a
    - účast u jednání soudu dne 23. 5. 2022 (ust. § 11 odst. 1 písm. g) AT).

    V řízení byl učiněn jeden úkon, a to vyjádření k žalobě ze dne 31. 1. 2022, kdy účastník ještě nebyl zastoupen advokátem, za což mu podle ust. § 2 odst. 3 vyhl. č. 254/2015 Sb. náleží částka 300 Kč.

51. Odměna advokáta žalované 2. tak činí 2 x 3 100 Kč a 1 x 300 Kč, tj. celkem 6 500 Kč. K nákladům řízení dále náleží dle ust. § 13 odst. 3 AT paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý z úkonů právní služby shora uvedených, tedy v daném případě 2 x 300 Kč, tj. celkem 600 Kč.

52. Vzhledem ke skutečnosti, že advokát žalované 2. je plátcem daně z přidané hodnoty, byla mu přiznána za řízení (do základu výpočtu DPH nebyla započtena částka 300 Kč představující paušální náhradu za úkon nezastoupeného účastníka) rovněž náhrada za tuto daň (ust. § 137 odst. 3 písm. a) o.s.ř.). K odměně a hotovým výdajům tak byla připočtena příslušná 21 % daň, jež činila částku 1 428 Kč.

53. Advokátovi žalované 2. dále byla přiznána náhrada hotových výdajů za ubytování (tzv. nocležné) v místě, kde se řízení konalo (ust. § 29 odst. 1 vyhl. č. 37/1992 Sb.), což činilo částku 1 321 Kč.

54. Konečně náklady advokáta žalované 2. představovaly i cestovní výdaje (ust. § 13 odst. 1 AT), za něž si účtoval 812 Kč (cesta vlakem po trase Praha – Ostrava) a 1 049 Kč (cesta vlakem po trase Ostrava – Praha), tj. celkem 1 861 Kč. Soud advokátovi žalované 2. na náhradě cestovních výdajů přiznal toliko částku 1 000 Kč, tedy částku odpovídající běžně vynakládaným prostředkům za zpáteční cestu z Prahy do Ostravy vlakem ve vagóně 2. třídy. Pokud advokát žalované 2. požadoval náhradu výdajů za cesty ve vagóně 1. třídy, neshledal tyto soud výdaji účelně vynaloženými v souvislosti s poskytnutím právní služby dle ust. § 13 odst. 1 AT.

55. Soud tak zavázal procesně neúspěšné žalobkyně zaplatit žalované 2. na náhradě nákladů řízení částku 10 849 Kč, z níž jednu polovinu zaplatí žalobkyně a) a druhou polovinu zaplatí žalobkyně b). Celkem tak soud uložil žalobkyni a) zaplatit žalované 2. částku 5 424,50 Kč a žalobkyni b) nejinak zaplatit žalované 2. částku 5 424,50 Kč, a to v obou případech do tří dnů od právní moci rozhodnutí, k rukám advokáta žalované 2. JUDr. Ing. Miloše Olíka, Ph.D., LL.M. (srov. ust. § 149 o.s.ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení k Vrchnímu soudu v Olomouci prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, **může** oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí (ust. § 251 o.s.ř.).

Ostrava 23. května 2022

Mgr. Lucie Anna Tajdusová v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje Veronika Blejchařová.